

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

OÜ Pärnu Perearstid

Teie 21.10.2025

Meie 31.10.2025 nr 2.2-9/25/3423-2

Vastus selgitustaotlusele

Andmekaitse Inspeksioon (AKI) sai Teie pöördumise, milles palute selgitusi järgnevatele küsimustele.

Oleme lähtunud juhisest, et tervishoiutöötaja tohib teha inimese terviseandmete päringuid siis, kui tal on selleks olemas õiguslik alus. Lähtume sellest, et õiguslikuks aluseks on ravisuhte olemasolu. /.../ Kas juhul, kui inimene on esitanud kirjaliku päringu ettevõttele/kindlustusfirmale oma raviloo käsitlemise õigsuse osas, on juhatuse liikmel (või mõnel teisel ravilugu analüüsival töötajal) õigus vaadata patsiendi terviseandmeid ilma ravisuhet omamata, et koostada ravitöö analüüs ning vastus patsiendile/kindlustusfirmale?

Samuti soovin teada, et kuidas käsitleda juhtumeid, kui meie poole pöördub ravitöö kvaliteedi osas küsimusega patsiendi lähedane (tütar/poeg, lapselaps, abikaasa). Võib juhtuda, et patsient ei ole ise lähedase pöördumisest teadlik. Sellisel juhul puudub õiguslik alus patsiendi terviseandmete päringute osas ka raviarstil ning patsiendi loata terviseandmete edastamine lähedasele on ju keelatud?

Esmalt selgitame, et igasuguseks isikuandmete töötlemiseks (sh andmete vaatamine, päringute tegemine, andmete avaldamine jms) peab lähtuvalt isikuandmete kaitse üldmääruse¹ (IKÜM) artiklist 6 esinema õiguslik alus. Eriliigiliste isikuandmete, sh terviseandmete, töötlemisel on lisaks vajalik, et esineks üks IKÜM artikkel 9 lõikes 2 toodud asjaoludest².

Tervishoiuteenuse osutajatel on juurdepääs tervise infosüsteemis olevatele isikuandmetele tervishoiuteenuse korraldamise seaduse (TTKS) § 59³ lõike 2 alusel, aga seda võib kasutada vaid sama seaduse § 4¹ lõikes 1 sätestatud eesmärkidel ja korras.

Seega kokkuvõtvalt lubatakse ilma andmesubjekti nõusolekuta töödelda andmeid kolmel juhul:

- 1) TTKS § 4¹ lõige 1 punkti 1 alusel **tervishoiuteenuse osutamiseks**;
- 2) TTKS § 4¹ lõige 1 punkti 2 alusel **tervishoiuteenuse kavandamiseks** lähtudes sel juhul TTKS § 2 lõikes 1 nimetatud eesmärgist ;

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=ET>

² IKÜM artikkel 9 lõike 2 punkt h lubab eriliigiliste andmete töötlemise kui see on vajalik ennetava meditsiini või töomeditsiiniiga seotud põhjustel, töötaja töövõime hindamiseks, meditsiinilise diagnoosi panemiseks, tervishoiuteenuste või sotsiaalhoolekande või ravi võimaldamiseks või tervishoiu- või sotsiaalhoolekandesüsteemi ja -teenuste korraldamiseks, tuginedes liidu või liikmesriigi õigusele või tervishoiutöötajaga sõlmitud lepingule ja eeldusel, et lõikes 3 osutatud tingimused on täidetud.

3) TTKS § 4¹ lõige 1 punkti 3 alusel **tervishoiuteenuse kvaliteedinõuete tagamiseks³ või patsiendiohutusjuhtumi dokumenteerimiseks⁴.**

Samad põhimõtted kehtivad nii tervise infosüsteemist kui ka asutuse sisemisest infosüsteemist päringute tegemisel.

IKÜM-i alusel on iseenesest võimalik teostada päring patsiendi andmetesse ka mõnel teisel juhul, mis ei ole seotud TTKS-i alusel raviteenuse osutamisega. Näiteks olukorras, kus peate vastama patsiendi kaebusele seoses talle osutatud raviga (IKÜM art 9 lg 2 p f). Antud säte ei näe ette täiendavaid piiranguid sellele, kui palju ja mis ulatuses võib terviseandmeid töödelda, sh ei tulene täiendavaid piiranguid Eesti siseriiklikust õigusest, vaid lähtuma peab andmete töötlemise üldpõhimõtetest (IKÜM artikkel 5).

Eelkõige peab silmas pidama, et andmeid saab kaebusele vastamiseks töödelda ainult nii palju, kui on vajalik eesmärgi täitmiseks ja nii minimaalselt kui võimalik. Isikuandmete vastutava töötlejana on Teie kohustus tõendada ning andmesubjektile ka hiljem selgitada, mis andmeid ning miks just sellises ulatuses on töödeldud (IKÜM art 5 lg 2 ja art 15).

Samuti on IKÜM-i alusel võimalik teostada päring patsiendi andmetesse näiteks vastamisel kindlustusandja nõudele⁵, kuid seda ainult Teie poolt patsiendile osutatud teenuse ulatuses. Seega võib teatud juhul kolmandatel isikutel olla õigus Teilt kui andmete vastutavalt töötlejalt saada teavet. Kuid ka õigusliku aluse olemasolu ei tähenda, et välja võib anda kogu teabe tervisliku seisundi osas ning Teie kohustus on hinnata, kas andmete väljastamine küsitud ulatuses on põhjendatud. Kahtluse korral on Teil õigus üle küsida, milliseid andmeid vajatakse ja miks just sellises ulatuses. Ühest vastust küsimusele, kui palju isikuandmeid välja võib anda, ei ole ning see sõltub nii konkreetse juhtumi asjaoludest, kui ka seaduses määratletud andmekoosseisust.⁶

Läbipaistvama andmetöötluse tagamiseks juhime tähelepanu, et asutuses peaks olema majasisene juhised, mis annaks selge ülevaate, kes, millal ja millises ulatuses tohib andmesubjekti isikuandmeid töödelda. Ka tervishoiuteenuse kvaliteedinõuete tagamiseks peab tervishoiuteenuse osutajal olema vastu võetud kvaliteedijuhtimise süsteem, millega peab mh olema ette nähtud kaebuste menetlemise kord.⁷

Mis puudutab patsiendi andmete väljastamist tema lähedastele, siis selgitame, et juhul, kui isik on täisealine ning teovõimeline, on tal õigus iseseisvalt otsustada oma isikuandmete üle ning tema lähedastel ei ole õigust tema terviseandmetele ligi pääseda.

Loodame, et meie selgitustest on abi.

Lugupidamisega

Kirsika Kuutma
jurist
peadirektori volitusel

³ Lähtudes sel juhul terviseministri 24.10.2024 määrusest nr 43 Tervishoiuteenuste kvaliteedi ja patsiendiohutuse tagamise nõuded.

⁴ Lähtudes sel juhul terviseministri 28.10.2024 määrusest nr 44 Patsiendiohutusjuhtumite asutusesisene dokumenteerimine ja andmete esitamine patsiendiohutuse andmekogusse.

⁵ Nt kindlustustegevuse seadus § 219 või tervishoiuteenuse osutaja kohustusliku vastutuskindlustuse seadus § 21 lg 3.

⁶ Nt lastekaitse seaduse § 34(2) näeb ette konkreetsed andmekoosseisud, mida on kohaliku omavalitsuse üksusel õigus töödelda.

⁷ Vt täpsemalt terviseministri 24.10.2024 määrusest nr 43.